

הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו

כשם שעלינו לחרוץ דין מתוך מתינות והתחשבות באולם המשפט, כך עלינו להביט על הסביבה בעין מתונה וטובה ולהימנע משיפוט מהיר ומחמיר.

"תעשה מזה מטוסים"

בחור צעיר בן 20 חצה מעבר חציה באור אדום בירושלים. שוטר שהיה במקום עצר אותו. למקום הגיע שוטר נוסף, בריצה. הבחור נבהל והחל לברוח, עד שנתפס. לבחור לא היה עבר פלילי, אבל משום מה הוא עשה את הטעות הזאת וברח מהשוטר. הוא סיפר שפתאום כשבא אליו השוטר, הוא נבהל וברח. למה הוא ברח? אולי כי הוא התחיל עבודה חדשה.

אבל הוא בעצמו לא ידע למה הוא ברח. המשטרה הגישה נגדו כתב אישום בגין "הפרעה לשוטר בעת מילוי תפקידו". הבחור הזה, בן למשפחה בת שבעה בנים, כבר נפלט בעבר מכמה מוסדות חינוך, וגם לא שירת בצבא. הוא החל עבודה בפיצרייה וניסה למצוא את עצמו.

הוא הגיע לבית המשפט בירושלים. תחילה יצא למסדרון לחפש עורך דין, אבל כשהוא כבר מצא עורך דין, הלה דרש ממנו 250 שקל, שאין לו אותם. בסופו של דבר הוא החליט לייצג את עצמו והודה בבית המשפט שהוא ברח מהשוטר. הבחור הורשע בביצוע העבירה, ולאור בקשת התובע הוא נידון לחודש מאסר על תנאי ולקנס של 220 שקל.

גזר הדין כבר הודפס, והיה נדמה שהוא עומד להתחיל את חייו כשהוא מורשע בפלילים. אלא שרגע לפני שיצא מאולם בית המשפט, השופטת עצרה בעדו. "חכה, אני לא שלמה עם ההחלטה הזאת".

כשהשופטת החזירה אותו לדוכן היא אמרה לו להפתעתו: "אין סיכוי שאתה יוצא מפה עם הרשעה" [1]. אחרי שקיימה דין ודברים עם התובע המשטרתי, השופטת פנתה אליו: "אתה מבין מה זה הרשעה לבחור בגילך? אתה ילד, יש המון עבודות שלא תוכל לעבוד בהן. אתה רוצה ללמוד משהו?" שאלה, הבחור הרים את ראשו. "כן, חשבתי ללמוד תקשורת, אני רוצה להיות עיתונאי". "נו, עיתונאי אתה לא יכול להיות עם הרשעה", השיבה לו השופטת בתקיפות.

מרגע זה ואילך הוא לא דיבר, אלא הסיט את מבטו לכיוון חברו, שליווה אותו בבית המשפט. בהוראת השופטת, המשטרה תיקנה את כתב האישום. במקום מה

שנכתב קודם, שהוא הואשם בהפרעה לשוטר במילוי תפקידו, הוא הואשם בעבירה קלה בהרבה: "התנהגות פסולה במקום ציבורי".

השופטת הורתה למזכירה לכתוב: "לאחר ששמענו את הערות בית המשפט ולאחר שהתיק למעשה נסגר, הגענו להסדר עם הנאשם לפיו יוגש כתב אישום מתוקן. הנאשם יודה, לא יורשע, ויחתום על התחייבות". השופטת הורתה: "תכתבי, הנאשם [?] אני מודה". הבחור לא הוציא מלה מהפה, ועמד נבוך מול המעמד הנדיר. השופטת הגדירה את ההחלטה החדשה כגמר הדין: ביטול ההרשעה והתחייבות של הבחור להימנע מלעבור עבירה דומה במשך השנה הקרובה.

"אני מוכן להתחייב גם לכל החיים", הוא השיב. היא נטלה את הפרוטוקול עם ההחלטה הקודמת, שהייתה הרשעה עם עונש, ונתנה לו אותו. "אתה יכול לעשות מזה מטוסים", אמרה לו, "אתה יוצא מפה אפילו בלי קנס. אני לא רוצה לראות אותך יותר פה. אתה צעיר, אל תעבור עבירות". היא גם הוסיפה עקיצה כלפי מקצוע העיתונות: "ותלמד משהו מועיל" [?] הבחור יצא מהאולם עם חברו בהתרגשות. "היא הצילה אותי", הוא אמר.

בלי שאיש ביקש ממנה, הסתכלה השופטת על האדם שמאחורי המילים המפוצצות בכתב האישום [?] "הפרעה לשוטר", כי למעשה, למה להיות נגדו, אם אפשר להיות בעדו? למה להרוס את חייו רק מפני שעבר באור אדום ואילץ שוטר לרדוף אחריו?

תהיה מתון

בפרשת משפטים התורה כותבת את הדינים שנוגעים בין אדם לחברו. בשבוע שעבר עמדנו בהר סיני וקיבלנו את התורה, ומיד לאחר מכן התורה מדברת על נזקי גוף ונזקי ממון, על רכוש גנוב ועל תאונות.

התורה רוצה ללמד אותנו שאי אפשר להשאיר את התורה איפה שהוא בעולמות רוחניים, אלא היא חייבת להתבטא בחיי היום יום, במשא ומתן שבין אדם לחברו. אבל מה שמעניין הוא, שבין התיאור של עשרת הדברות ופרשת משפטים, כאילו בלי קשר, מופיעים כמה פסוקים שמדברים על סוג המזבח שצריך לבנות בבית המקדש.

ממש בפסוק האחרון של פרשת יתרו נאמר ציווי מעניין: "ולא תעלה במעלות על מזבחי". אסור לעלות במדרגות למזבח, אלא חייבים לעשות כבש. מדוע? "אשר לא תגלה ערותך עליו". ההסבר הפשוט הוא, שבמקום קדוש צריך ללכת ביראת כבוד, צריך להתהלך בפסיעות מדודות ולבטא בצורת ההליכה את קדושת המקום, ולכן אסור לבנות מדרגות.

אבל השאלה היא מדוע המצווה הזאת מופיעה בין הסיפור של מתן תורה לבין המשפטים שדנים בהלכות שבין אדם לחברו? אומרת הגמרא: "דרש בר קפרא מנא הא מילתא דאמרו רבנן 'הווי מתונין בדין'? דכתיב 'לא תעלה במעלות' וסמך ליה 'ואלה המשפטים' (סנהדרין ז, ב). מסכת אבות נפתחת במשנה שאומרת "הווי מתונים בדין" [?] על הדין להיות מאוד מתון וזהיר לפני שהוא פוסק את הדין. בא בר קפרא ואומר לנו, שהמקור לדין הזה, שמופיע בפרקי אבות, מגיע מהפסוק הזה

בחומש שמות, שכאילו נכתב שלא במקומו.

חכמים דרשו, שמזה שהתורה הקדימה הלכות מזבח למשפטים אנחנו יכולים ללמוד, שאת יראת הכבוד שיש לנו בבית המקדש, צריך להיות לנו גם בבית הדין. כמו שעל המזבח צריך לעלות לאט ובכבוד ראש, עקב בצד אגודל, כך גם על הדיין לא למהר לחרוץ גזר דין, אלא חובתו היא לשקול היטב ולבדוק כל פרט.

וכפי שהרמב"ם כותב בפירוש המשניות, שעל הדיין להיות מתון בדין ולא לפסוק במהרה, היות שיתכן שתוך כדי הדיון יתגלו להם עניינים שאילו היו פוסקים מיד בחופזה לא היו חושבים עליהם. הברטנורא אומר: "שאם בא דין לפניך פעם ושתיים ושלוש, לא תאמר 'דין זה כבר בא לפני ושניתי ושלשתי בו', אלא: "הוא מתונים", כלומר ממתנינים קודם שתפסקו הדין".

הרבי אומר שהסדר בתורה הוא גם הוראה בתורה. זה ש"הוא מתונין בדין" זו ההלכה הראשונה לכל פרקי אבות, מראה לנו על חשיבות ההלכה הזאת, לא רק לדיינים אלא לכל אחד מאתנו.

"כשאדם רואה את המצב הרוחני של הדור הזה, עד כמה שהוא ירוד ורוצה לדון אותו, הרי כשידון בהשקפה ראשונה ובחפזה, עלול הוא חס ושלום לדונו שלא לכף זכות, אך כשקיימת מתינות בדין ההתבוננות בסיבות שהביאו לכך, ההעלם והסתרה הוא גדול מאוד, והחושך הוא כפול ומכופל" (לקו"ש ח"ד עמ' 1180) אלא אדרבא מעט הטוב הנמצא מעורר פלא

דהיינו, ההוראה הזאת שלמדים מכך שהציווי שלא לעלות במדרגות על המזבח מופיע בין פרשת מתן תורה למשפטים היא לא רק לדיינים והשופטים, שיהיו מתונים בדין וזהירים, אלא ההוראה היא לכל אחד מאתנו. כולנו עוסקים בשפיטה, ללא שום חקירה ודרישה. שומעים משהו בתקשורת ומיד חורצים דין, בלי לדעת את הפרטים, בלי לברר שום דבר, ובדרך כלל זה לא לטובה.

אל תשפוט את השני

אומר הרבי, שההוראה היא גם עבורנו. לפני שאנו חורצים דין צריך להיות 'מתון', לעצור לרגע, להכניס את עצמנו לנעליו של אותו אדם שאנו כל כך ממהרים לחרוץ את דינו, ואז לפתע נגלה שאפשר גם לצדד בזכותו.

כשמתבוננים במצב העולם ורואים איזה ניסיונות יש היום לכל אדם, אז במקום להתרגז על מישהו מדוע לא נהג בדרך הנכונה ולשפוט אותו לחובה, אנו מתפעלים מאותם אנשים שלמרות כל הריגושים והפיתויים שבצד השני, בכל זאת הם נוהגים בדרך הנכונה. ואת זה אנו למדים מהאיסור לעלות במדרגות על המזבח, זהו ה"מתונים בדין".

וכשאנחנו מתונים בדין עם יהודים אחרים, הרי מידה כנגד מידה זה יעורר אצל הקב"ה כשהוא מביט על בני ישראל, הוא גם יהיה מתון בדין וילמד עלינו זכות. ובלשון הרבי: "וממילא מביא הדבר ל"הוא מתונים בדין" שלאחר כך, שלעתיד, הוא ענין המתינות בגאולה העתידה, שתהא לא בחיפזון, כי אם "בשובה ובנחת תושעון".